

Bir Keder Anısının Kişisel ve Toplumsal Boyutu: Alice Sebold'un *Lucky: A Memoir* Başlıklı Anısı

Received/Geliş: 20/04/2017
Accepted/Kabul: 18/10/2017

Mevlüde ZENGİN*

Öz

Roman ve kısa öykü gibi gerek kurgusal anlatılar gerekse biyografi, otobiyografi gibi kurgusal olmayan anlatılar insan yaşamı ve deneyimlerini ele aldığından daima insanların ilgisini çekerek okunmaktadır. Anı da kurgusal olmayan bir anlatı biçimi olup yazarın gerçek yaşam deneyimlerini yansıtması bakımından değerli ve ilgi çeken türler arasındadır. Amerikan yazar Alice Sebold'un *Lucky: A Memoir* başlıklı kitabı yazarın kendi travmatik deneyimini ve sonrasında psikolojik boyutu ele alan, dürüst ve sansürsüz anlatısından dolayı dikkat çeken bir keder anısıdır. Sebold bu eserinde okuduğu üniversite kampüsünde acımasızca dövülüp tecavüz edilme olayına ilişkin acı anılarını anlatırken olayın kendisinde bıraktığı derin duyguları dile getirmektedir. *Lucky* bir yandan tecavüz kurbanının yaşadığı travmatik öyküyü verirken öte yandan olay sonrasında yaşananların da önemini vurgulayan bir kitaptır. Bu çalışmanın amacı kitapta açıkça belli olan öznelikten yola çıkarak tecavüz olayının toplumsal boyutunun eserde yansımaları araştırmaktır. Sebold travmatik durumu aşma sürecindeki yaşamışlıklarını verirken aslında eserine toplumsal bir boyut da kazandırmıştır. Bu çalışma, *Lucky*'yi kadının taciz ve tecavüz gibi türlü şekillerde şiddet görme olaylarına karşı toplumun bakışını değerlendiren ve bu anlamda toplumsal farkındalık yaratan bir eser olarak nitelendirmektedir. Denebilir ki, Sebold bu kitabında son derece kişisel bir tür olan anı türüne sosyal bir boyut kazandırarak, tecavüz kurbanı kadının bir de toplum tarafından anlaşılmayarak, suçlanarak ve dışlanarak iki kez kurban olmasının önüne geçmek istemiştir.

Anahtar kelimeler: Alice Sebold, *Lucky: A Memoir*, keder anısı, tecavüz

* Yrd. Doç. Dr. Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sivas/Türkiye.
e-mail: mzengin@cumhuriyet.edu.tr

The Personal and Social Dimension of a Misery Memoir: Alice Sebold's *Lucky: A Memoir*

Abstract

Both fictional narratives such as novel and short story and non-fictional accounts such as biography and autobiography deal with the human life and experience, and as such, they have been being read with interest. Memoir is also a form of non-fiction account and is among the valuable and interesting genres in terms of reflecting the author's real life experiences. The American author Alice Sebold's book, *Lucky: A Memoir* is a misery memoir that draws attention to the author's own traumatic experience and its aftermath psychological dimension with its honest and uncensored narrative. In the work, Sebold describes the painful memories of being brutally beaten and raped on her college campus, and expresses the feelings of fear, loneliness, and despair left on in her by the incident. Whilst *Lucky*, is attesting, on the one hand, how a victim of rape tells of what kind of trauma she is experiencing, on the other hand, it emphasizes the significance of the aftermath of the rape. The purpose of this study is to investigate how the social dimension of rape is reflected in the book starting from the apparent subjectivity in it. While Sebold is giving her traumatic experiences in the process of coping with the situation in her book, she has, in effect, brought in a social dimension to her work. This study treats *Lucky* as a work that evaluates the society's attitude towards molestation, and rape of women and violence against women in various forms, thus characterizes it as a work written to create awareness in the society. It would not be wrong to say that making memoir, which is a very personal genre, possess a social dimension Sebold wished to prevent the victim of rape from having double victimization resulting from not being understood, being accused and excluded by the society.

Keywords: Alice Sebold, *Lucky: A Memoir*, misery memoir, rape

*Till she comes a thought! She lifts her head,
The world grows wide!
A voice—as if clear words were said—
“Your door, O long imprisonéd,
Is locked inside!”*

Charlotte Perkins Gilman
Suffrage Songs and Verses

Alice Sebold 1963’de Madison, Wisconsin’de doğmuş olan ve *Lucky: A Memoir* (1999) başlıklı bir anı kitabı ile en çok satanlar listesinde ve en başarılı ilk romanlar arasında yer alan ve Bram Stoker’dan ‘En İyi İlk Roman Ödülü’ ile Amerikan Kitapçılar Derneğinin ‘Yılın Kitabı Ödülü’nü kazanan *The Lovely Bones* (2002) başlıklı romanın Amerikan yazarıdır. Yazarın bunlardan başka 2007’de yayınladığı *The Almost Moon* adlı bir romanı daha bulunmaktadır.

Lucky: A Memoir Sebold’un anı türünde yazdığı, yazarın kendi travmatik deneyimini ve sonrasındaki psikolojik boyutu ele alan ve dürüst ve sansürsüz anlatısından dolayı övgüyle anılan bir eserdir. Sebold’un anı kitabı, yayımlandığında olumlu eleştiriler almıştır; örneğin, *Newsday* tarafından kitap korkutucu, üzücü fakat garip bir biçimde büyüleyici bir kitap, kontrollü ve titiz bir anlatı olarak değerlendirilmiş, anıların bir gazetecinin anlatısında olduğu gibi dürüstlük ve bütünlüklü olarak ele alındığı yazılmıştır. *Lucky*’nin, kitap kapağında edinilen bilgilere göre, *Time Out New York* yazarı Carmen Schneidel, *Lucky*’den özellikle parlayan edebi bir anı olarak bahsetmiş ve Sebold’un atılgan ve coşkulu üslubunun, kitaba bir arkadaşımızın nefes kesici bir öyküsünün uzun bir sürümünü okuduğunuz hissini verdiğini belirtmiştir. *Vogue* dergisi yazarı Sarah Kerr ise eseri acıklı ve keskin bir anı kitabı olarak yorumlamış, Sebold’un böyle bir kâbus yaşamının nasıl bir şey olduğunu yeniden söyleyerek, yavaş, çarpıcı bir biçimde ve zaferle iyileşmenin mümkün olduğunu gösterdiğini belirtmiştir.

Alice Sebold Syracuse Üniversitesi’ndeki ilk yılı olan 1981’de on sekiz yaşındayken üniversite kampüsü yakınındaki bir parktan saat 24.00’de kaldığı yurda giderken acımasızca bir saldırıyla dövülmüş ve orada bulunan bir tünelde tecavüze uğramıştır. Sebold olayı sekiz yıl sonra, *The New York Times*’ın 26 Şubat 1989 tarihli sayısında “Hers; Speaking of the Unspeakable (“Onun Öyküsü: Konuşulamayanı Konuşma”)¹” başlıklı yazısında şöyle özetlemiştir:

1981’de fakültedeki ilk yılımın son gününde yurduma yakın bir parkta tecavüze maruz kaldım [...] Tecavüzcü bana arkadan saldırdı. O ve ben açık alanda mücadele ettik. Ben çığlık attım, haykırdım. Onu yumrukladım ve tırnaklarımla tırmaladım fakat nihayetinde beni yere devirdi. Bir elinde bıçak

¹ Yabancı dildeki ikincil kaynaklardan alıntılanan bölümlerin İngilizceden Türkçeye çevirileri bu makalenin yazarı tarafından yapılmıştır.

vardı diğer eliyle de boğazımı öyle şiddetle sıkıyordu ki nefes alamıyordum; onunla işbirliği yapmazsam beni öldüreceğini söyledi. Beni terk edilmiş bir tünele sürükledi; soydu, kırık bira şişelerinin üzerinde bana tekrar tekrar tecavüz etti. Beni iki saat boyunca orada tuttu. Üzerime işedi, bana en çirkin sözleri söyledi ve bana oral seks yaptırdı. <http://www.nytimes.com/1989/02/26/magazine/hers-speaking-of-the-unspeakable.html>.

Lucky anlatısının ana konusu Sebold'un yaşadığı bu travmatik olaydır. Sebold anısında, gördüğü fiziksel şiddeti daha ileri boyutuyla kitabın hemen ilk bölümünde yer alan tecavüz sahnesinde tüm açıklığıyla vermektedir. Olayın dehşetli boyutunu Sebold'un kanlar içinde yurduna nasıl gittiğini anlattığı sahne gösterir niteliktedir. Olaydan sonra arkadaşları tarafından hastaneye götürülen Sebold'a olayı rapor eden polislerden birisi hayatta olduğu için çok şanslı olduğunu söylemiş çünkü Sebold'un olayından az bir zaman önce yine aynı tünelde başka bir tecavüz olayı rapor edilmiş; saldırı ve tecavüz olayı kadının ölümü ve cesedinin parçalanmasıyla sonuçlanmıştır ([https://en.wikipedia.org/wiki/Lucky_\(memoir\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Lucky_(memoir))). Bundan dolayı Sebold anı kitabına *Lucky*² yani "Şanslı" başlığını koymuştur. Sebold bu eserinde ayrıca başta kendi aile üyeleri olmak üzere, arkadaşlar, komşular ve tanıdıkların tecavüz olayına bakışlarını da yansıtmaktadır. Zaten çocuklarına karşı çok ilgili olmayan anne ve babasının ve ayrıca ablasının bu travmatik olayla başa çıkmalarındaki çabalarının yetersizliğine de değinmiş; genç bir tecavüz kurbanı olarak neler yaşadığını açık yüreklilikle ve detaylı bir biçimde anlatırken olayın toplumsal boyutuna da dikkat çekmiştir. Olaydan sonra Sebold bu tür birçok vakada görüldüğü gibi sessiz kalmayıp suçlunun tutuklanması, yargılanması ve mahkûm edilmesinde etkin bir rol oynamıştır (Hacht ve Wilson, 2006, s. 129). Sebold gazete yazısında kendi olayını benzer olaylardan ayıran şeyin suçlunun 25 yıl hapis cezasına çarptırılması olduğunu yazmıştır. Fakat açıkça görülüyor ki bu ceza Sebold'un olayın üzerine gitmesi, vazgeçmemesi ve iyi bir tanık olmasından kaynaklanmaktadır. Anısında bayan avukatı Gail'in Sebold'un babasına şöyle söylediğini duyarız: "Kızın olağanüstü bir tanık, Bud" (s.129). Mahkeme icra memuru da mahkeme sonunda Alice'e "Otuz yıldır bu meslekteyim, şimdiye kadar tanık kürsüsünde senin gibi iyi bir tecavüz tanığı görmedim" der (s. 128). Sebold anısında kendisinin tecavüzcünün yakalanmasında, mahkeme aşamalarında ve tutuklanmasında oynadığı etkin rolün önemini vurgulayarak belli ki cinsel şiddet mağdurlarına örnek olmak istemiştir.

Sebold yaşadığı tecavüz olayının ardından yaz tatili boyunca Pennsylvania'daki ailesinin yanında kaldığını anlatırken çocukluk anılarına da değinip akademisyen bir baba ve gazeteci bir annenin fazla ilgi görmeyen ikinci çocuğu olarak büyüdüğünü söyler. İspanyolca profesörü babasının annesiyle anlaşamamasından ve kötü giden evliliklerinden dolayı annesinin sürekli bir

² Sebold, Alice. *Lucky: A Memoir*. (Philadelphia: Little, Brown and Company Inc., 2002). Esere yapılan tüm referanslar bu e-kitaptan yapılacak olup sonraki alıntılarda parantez içinde sadece sayfa numaraları verilecektir. Orijinal metnin çevirilerinin tümü bu makalenin yazarına aittir.

panik ve kaygı durumu yaşadığı ve bu yüzden sakinleştirici haplar aldığı ve daha da kötüsü alkolik olduğu Sebold'un hatırladığı anıları arasındadır. Böyle bir aile içinde büyüyen birisi olarak Sebold'un yaşadığı travmanın üstesinden gelebilmiş olması bir hayli şaşırtıcı ve övgüye değer.

Sebold anılarında yaşadığı olayın üzerinden aylar geçmesine rağmen polisin olayı sonuçlandırıcı herhangi bir bilgiye ulaşamadığını; bu arada kendisine tecavüz eden adama yaz tatilinden sonra okuluna döndüğünde aynı yılın 5 Ekim'inde tesadüfen Marshall Caddesinde rastladığını ve onun kendisine gülerken onu bir yerden tanıdığını söylediğini anısında aktarmaktadır (s. 63). Sebold bu durum üzerine polise haber vererek adamı yakalattığını belirtmektedir. Her ne kadar Sebold'un saldırganı sonunda yakalanmış ve cezaevine gönderilmiş olsa da Sebold için yaşamına yeniden yön vermek hiç de kolay olmamıştır. Sebold yoluna devam etme kararlılığıyla üniversiteye tekrar dönüp okulunu bitirmiş ama olayın travmatik boyutu üniversite sonrası yıllarında daha fazla görülmüştür.

Sebold 1984'de üniversiteden mezun olduğunda Houston Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar Bölümünde yüksek lisansa başlar fakat programı tamamlayamaz. Daha sonra New York'a taşınmış ve orada anılarını yazmaya başladığı yıllarda tecavüz olayının kendisinde yarattığı travmatik durumdan kurtulabilmek ümidiyle alkol ve eroine yenik düşerek bağımlı hale gelmiştir. Bu yıllar içinde Sebold New York'da Hunter ve Bucknell gibi bazı fakültelerde ders vererek geçimini sağlamıştır. 1995'de Kaliforniya'ya taşınarak Irvine Üniversitesinde Güzel Sanatlar alanında yüksek lisans programına başlamış ve 1998'de mezun olmuştur. Sebold orada yüksek lisans öğrencisi olan Glen David Gold'la tanışmış ve 2001'de evlenmişlerdir. 2005'den bu tarafa Sebold ve kendisi gibi roman yazarı eşi Glen Kaliforniya'da yaşamaktadır (Hacht ve Wilson, 2006, s. 129).

Syracuse Üniversitesi'ndeki öğrencilik yıllarında Sebold şair Tess Gallagher ve roman yazarı Tobias Wolff'dan şiir ve kurgusal edebiyat dersleri aldığı her ikisi de Sebold'u yaşadığı tecavüz olayını hatırlayıp yazması konusunda teşvik etmişlerdir. Derslerine çok severek katıldığı şair Tess Gallagher'ın dersinde Sebold yaşadığı olayla ilgili bir şiir yazdığını fakat çok güzel olmadığını belirtiyor. Şiir hakkında konuşmak üzere hocasının odasına gittiğinde Sebold ona başından geçenleri anlatır ve o da Alice'e "If they caught you (Eğer seni yakalarlarsa) " dizesiyle başlayan bir şiir yazmasını önerir (ss. 58-59). Sebold'un ortaya çıkardığı dizeler şiddet ve nefret doludur fakat güzel bir şiir olarak nitelendirilir ve hatta bu şiirle bir şiir yarışmasında İngilizce Bölümünü temsil eder (s. 133). Bu şiirdeki duygularını Sebold şöyle hatırlamaktadır: "Zihnimde, tecavüzcü beni tecavüz ettiği gün öldürmüştü. Şimdi buna karşılık ben de onu öldüreceğim" (s. 70). Diğer hocası Wolff ise Sebold'un olayını

öğrendikten sonra ona “bu şimdi sana mantıklı gelmeyebilir ama eğer yapabilirsen her şeyi hatırla” diyerek yazmasını önerir. Sebold o zamana kadar aldığı dersler doğrultusunda önemsenecek düzeyde bir öykü yazmadığını da fark ederek bu sözleri değerlendirir. Özellikle “her şeyi hatırlamaya çalış” sözlerinin, gelecekte seçtiği yolda bir şekilde onu bulduğunu, onunla buluştuğunu dile getirir (s.64).

Sebold bu üzücü ve dahası travmatik deneyimini yansıtan anısını yazmadaki ilk amacının tecavüz hakkında bilinçlilik yaratmak olduğunu belirterek şöyle bir açıklamada bulunmuştur: “Onu yazmamın nedenlerinden bir tanesi çok sayıda insanın her ne kadar birebir aynı olmasa da benzer öyküleri olmasından ve benim “tecavüz” sözcüğünün konuşmalarda kolaylıkla kullanılmasını istememdir. İsteğim, kitabımın bu kelimenin kullanımındaki tabuyu ve garipliği az da olsa gidermesidir. Hiçbir eser yapılması yıllar sürecektir bir işi tek başına başaramaz ama buna yardımcı olabilir” <http://www.powells.com/authors/sebold.html>. Tecavüz kelimesi olumsuz ve kötü bir kelime olduğu için insanların onu kullanmaktan kaçındığı doğrudur fakat Sebold bunu tecavüz gerçeğini inkâr etme olarak değerlendirir ve onun yerine başka kelimeler kullanmayı kavramı güzelleştirme olarak görür ki bu da tehlikelidir. Bu yüzden de Sebold ‘tecavüz’ kelimesini gerçekten sert fakat hafızalara kazınırca ve tüm çıplaklığıyla eserinde kullanmıştır. Örneğin hastanedeki dosyasının üzerinde diyagonal olarak kalın büyük harflerle kırmızı kalemle ‘RAPE’(TECAVÜZ) yazdığını okura söylediği cümleyi sanıyorum hiç kimse sarsılmadan okuyamaz. Komşuların ziyaretinden bir sahnede orta yaşlı Myra’nın da kendisi gibi tecavüze uğradığını fakat dile getiremediğini gördüğünde (çünkü Myra “bana olan şey” diye bahsetmektedir tecavüzünden) Sebold ona direkt olarak “tecavüze uğradım” der. Annesi de dâhil odadaki diğer kadınlarda bir sessizlik ve rahatsızlık olduğunu belirtir. Sonrasında aralarındaki diyalog şöyledir:

“Biliyorum,” dedi Myra.

“O kelimeyi söylemek zorundaydım” dedim.

“Çok zor bir kelime,”

“O ‘bana olan şey’, ya da ‘saldırı,’ veya ‘dövülme,’ veyahut da ‘o’ değil. Sanıyorum onun ne olduğunu söylemek önemli”.

“Tecavüz” dedi (s. 41).

Kitabın bir başka kısmında tecavüzden dolayı ailenin içinde bulunduğu çıkmazı yansıtırken Sebold babasına acı gerçeği hatırlatırken yine ‘tecavüz’ kelimesini kullanır. Babasıyla Alice arasında şöyle bir konuşma geçmiştir:

“Annen ve ben elimizden gelenin en iyisini yapıyoruz” dedi babam. “Sadece ne yapacağımızı bilmiyoruz.”

Şimdi sakinleşmiş ama yüzüm bağırmaktan kızarmış bir halde ve gözyaşlarım tekrar akarak “Başlangıç için o kelimeyi söyleyebilirsiniz” dedim.

“Hangi kelime?”

“Tecavüz, baba” dedim. “Tecavüz”. “İnsanların bana dik dik bakmalarının, sizin ne yapacağımızı bilememenizin, tüm bu yaşlı hanımların bize gelmelerinin ve annemin kaçışının [Alice’in annesi o sırada oturduğu koltuğun en ucuna doğru kaçarcasına çekilmiş ve panik atak belirtileri göstermeye başlamıştır] ve Jonathan Gulick’in bana sanki bir ucubeymişim gibi bakmasının nedeni. Tamam mı” (s. 43)!

Sebold yaşamını değiştiren travmatik durumu yeniden anlatmak ve travmatik belleğin özelliklerini estetik hale getirmek için anı türünde bir anlatı biçimini tercih etmiştir. Kurgusal olmayan bir yazınsal türü travmatik deneyimi anlatma vasıtası olarak kullanmıştır. Anı türünün de değişik biçimleri olduğunu hatırlayacak olursak, Sebold’un *Lucky* başlıklı anısını keder anısı (misery memoir) grubuna koyabiliriz. Keder anısı terimi ilk kez *The Bookseller Magazine* tarafından kullanılan bir terim olup anı yazarının genellikle çocukluk döneminden gelen taciz vb. durumdan kaynaklanan travmanın üstesinden gelebilmesiyle, travmatik durum karşısındaki zaferi ile ilgili bir anı biçimidir (Cline and Angier, 2010, s. 92). Her ne kadar Sebold’un tecavüzü gençlik yıllarının başlangıcında olmuş olsa da, yazarın bu travmatik durumdan zaferle çıkmış olduğunu göstermesi bakımından *Lucky* de bir keder anısıdır. Sebold’un anısı okura olaya derinlemesine bakma fırsatı veren bir anlatıdır çünkü kitapta okur ilk elden bir anlatı ile karşılaşır. Kitabın çarpıcı başlangıç sayfaları okuru hayrete düşürecek denli dürüstlikle yazılmıştır; bunun en büyük nedeni de Sebold’un dayanılmaz trajedisini okura olduğu gibi yansıtmaya isteği ve okurun kendisini anlaması arzusudur. Sebold’un anısını okuyan birisi artık böyle bir şey yaşamamanın ne demek olduğunu açıkça ve dolaysız olarak anlamaktadır. Bu da Sebold’un bu kitabı yazmaktaki önemli amaçlarından birine kesinlikle ulaştığını göstermektedir.

Fakat Sebold bunu yaparken travma deneyimlerini ele alan, travmatik karakterlerin daha çok bölünmüşlüklerine, parçalanmışlıklarına odaklanan diğer yazarlar gibi bir tavır takınmayıp aksine doğrusal bir anlatı izleyerek bütünlüğe ulaşmıştır. Van der Kolk ve van der Hart’ın (1995) belirttiği gibi travma anlatılarının “donmuş bir imge ve algılamının parçalanmış üyeleri” olmaları onların genel özellikleri olup, travmatik bellek de sabit ve değişmezliğiyle “hiçbir sosyal bileşeni olmayan, hiç kimseye hitap etmeyen, hastanın hiç kimseyi yanıtlamadığı yalnız bir edimdir” (s. 163). *Lucky*’de travma ve sonrasını kapsayan anlatının bu tür özellikleri göstermeyip açık yüreklilikle ve olduğu gibi verilmesi dikkat çekici olup onu diğer travma anlatılarından farklı kılan ayırıcı bir özelliğidir.

Sebold’un kendisini nesne konumuna getiren travmatik olayı yazarak kendini özne konumuna getirmiş ve yaşamının kendinden çalınmasına izin vermemiş olması vurgulanması

gereken bir gerçek niteliğindedir. Yazarın gerçek yaşamından yola çıkarak yazdığı bu eser ona yazarlık yolunu da açmıştır. İlk romanı *The Lovely Bones*'a *Monsters* adıyla *Lucky*'den önce başladığı bilinmektedir. Fakat on dört yaşında bir seri katil tarafından tecavüz edilip, öldürülen ve cesedi parçalara ayrılarak bulunamayan Susie Salmon'un hikâyesini anlattığı romanı ancak anılarını yazıp bitirdikten sonra tamamlamış olması yazarın yazarak travmatik durumundan kurtulduğunun bir göstergesi olabilir. Fakat burada şu gerçeği de belirtmek gerekir. Sebold'un anılarını yazmaya başlaması yayınlanmasından çok daha önceki yıllara dayanır. Belki de Sebold travmatik durumu atlattıktan sonra anılarını tekrar gözden geçirip yayınlamayı uygun gördü. Çünkü anlatısı son derece bilinçli, öğretici ve farkındalık yaratmayı hedefleyen bir anlatı konumundadır. Terry Gross'un Sebold'la 10 Temmuz 2002'de radyo programı olarak yayınlanan bir röportajında, Sebold yazmanın tedavi edici olup olmadığı konusuna dikkatle yaklaştığını belirterek, yazmanın teröpatik olduğunu kabul ederken yazarın bu tür yazılarını yayınlamaması gerektiğini söyler. Ancak bir tedavi sürecinden geçen yazarın insanlarla paylaşacak bir şeyi, onlara söyleyecek bir şeyi olduğunda yazması gerektiğini belirtmektedir. Kendisinin bir iyileşme umarak yazmadığını eklerken, yazmanın bu anlamda sorumluluk gerektirdiğini, başka bir deyişle yazarın okura karşı sorumlu olması gerektiğini söylemektedir (Sebold, 2002, s. 8). Sebold'un didaktik ve ereksel sesi anısını yazmadaki amacın bireysel teröpatik bir etki elde etme ümidi olmadığını daha ziyade toplumun bu kanayan yarasına bir parça da olsa parmak basmak olduğunu kanıtlar niteliktedir. Fakat yine belirtmek gerekir ki Sebold'un toplumu aydınlatan ve farkındalık yaratmayı hedefleyen bu sesi anının öznelliği arasında bazı okurlarca duyulmayabilir. İşte bu çalışmanın amacı, Sebold'un anısının tam da bu toplumsal boyutunu ortaya koymaktır.

Çalışmanın bundan sonraki bölümünde Sebold'un *Lucky* anısının toplumsal boyutu tartışılacaktır. Bu tartışma ve analizde dikkat edilmesi gereken iki nokta bulunmaktadır: Birincisi Sebold'un kendi tecavüz olayından yola çıkarak yazdığı anısında toplumsal boyut tartışılırken Amerikan toplumunda gördüğü aksaklıkları ve eksikleri gösterdiği unutulmamalı. İkincisi ise olayın 1981 Mayısında yaşanmış ve suçlunun hüküm giymesinin ise 1982'de gerçekleşmiş olduğu, yani günümüzden otuz beş-otuz altı yıl öncesinden bahsedildiği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu arada tabii ki hem Amerikan toplumu değişmiş ve hem de tecavüz suçları ve mağduriyetleri ile ilgili yasa ve kanunlar değişmiştir. Bu farklılıklara bir de bunların Türkiye'de nasıl yaşandığı ve anlaşıldığı, uygulamaların neler olduğu gibi şeyler eklenmesi Sebold'un anısının toplumsal boyutunun tartışılmasını komplike hale getirebilir. Hem böyle bir karışıklığı önlemek için hem de böyle bir karşılaştırmanın sosyoloji biliminin araştırma sahasına girdiği düşünülerek çalışmada bu tür bir karşılaştırmadan kaçınılmıştır. Bu yüzden tecavüz olayının eserde yansıtılan toplumsal boyutuna odaklanarak tartışmayı

sürdüreceğiz. Yine de eserde yansıtılan ve bizim yaşadığımız şu anki toplumun bu tür olaylara yaklaşımı zihnimizde kabaca da olsa karşılaştırıldığında ne yazık ki durumun pek de değişik olmadığı söylenebilir.

Sebold *Lucky*'de tecavüz kurbanının tecavüzden sonraki yaşamının artık eskisi gibi olmadığını vurgulamaktadır. Bunun nedenlerinden bir tanesi kurbanın yaşadığı olayın travmatik boyutundan kaynaklanırken, diğer önemli neden toplumun tecavüz kurbanına bakışıdır. Bu da aslında üzerinde durulması gereken toplumsal bir sorundur. Alice Sebold yaşamındaki değişimi psikolojik boyutuyla derinlemesine yaşar. Olaydan sonra hastanede kaldığında yanında olan yakın arkadaşı Mary Alice'in değişen gülümsemesi Sebold'un fark ettiği ilk değişimdir. Her ne kadar bu değişime Mary Alice'in derin üzüntüsü neden olsa da Sebold artık hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağını ayırtındadır. Mary Alice'in gülümsemesi Sebold için eski hayatından tanıdığı bir şeydir fakat müthiş bir değişiklik vardır onun gülümsemesinde; özgür ve açık bir gülümseme değildir artık (s. 11). Tecavüzden sonra Alice'in gittiği ilk yer kaldığı yurt olduğundan ve yurt görevlisine polis çağırmasını istesinde geçen süre içinde yurt arkadaşlarının Alice hakkında söyledikleri insanların bu tür olaylara yaklaşımını gösteren mikro bir örnektir. Alice şu sözleri duymuştur: “Nerede?” “Tecavüz edilen...” “...yüzünü görebiliyor musun?” “...onu tanıyor muymuş?” “...zaten hep bir tuhaftı” (s. 17).

Alice'in annesinin hasta olmasından dolayı olayı ondan gizlemek için çareler araması, “annemin panik atağı var, eminim tecavüzüm onu mahveder” (s. 12) diyerek polisin annesini haberdar etmesini istememesi kendine ne olduğu konusunu bırakıp annesi için endişelenmesi (s. 13) Sebold'un ailesine karşı sorumluluk duygusunun ağır bastığını gösteriyor. Fakat öte yandan bu, bir tecavüz kurbanının ailesinden de destek almazsa kimden destek alabilir sorusunu gündeme getirdiği gibi, böyle bir olayın aileden gizlendiğinde kurbanın yardım ve destek alabileceği bir merci olmadığı gerçeği ve bundan dolayı Sebold'un daha da çok baskı altında olacağı eserde sezdirilmektedir. Tüm bunlar tecavüzün toplumsal boyutu içinde irdelenebilir.

Alice Sebold hastanede kaldığı sürede yanına gelen psikiyatrin ona yardımcı olmak yerine bir reçete yazarak sakinleştirici fakat aslında pek de yararı olmayacak bir ilaç vermesi bir yandan psikiyatrların bile böyle bir durumda ne yapacağını bilmediğine, yetersizliğine işaret ederken, öte yandan tecavüz kurbanlarına karşı onların bile gereken yardımda bulunamadıklarının bir göstergesidir. Sebold psikiyatrin verdiği reçeteyi çöpe atarken, haklı olarak onu kendisinin “acı çektiği şeyi ortaya çıkarıp uğraşmak yerine onun gizli kalmasına çalışan, örtbas eden biri” (s. 12) olarak görür. Olayın toplumsal boyutunda bu tür olaylarda, olay sonrasında mağduru sistemli bir şekilde rehabilite etme, mağduriyetini giderme ve eski haline ve yaşamına döndürme konusunda büyük eksiklikler olduğu görülmektedir. Sebold'un hastane

odasında yaşadığı başka bir olay, banyo yapmak istediğinde yanında ona yardım edecek kimsenin olmaması rehabilite desteğinin eksikliğini gösteren diğer bir örnektir. Alice tüm o pislikten ve iğrenç durumdan ancak çok sıcak bir suyla ve neredeyse derisini kazırcasına yıkayarak kurtulabileceğini düşünür fakat verilen ilaçların etkisiyle ayakta zor durmaktadır. Yanında Alice'e nasıl yardım edeceklerini bilemeyen birkaç arkadaşından başka kimse olmaması onu bu durumun üstesinden tek başına gelmeye zorlar (ss. 13-14). Mağdurun yaşadığı bu ve benzeri sıkıntılar Viktimoloji³ (Mağdur Davranış Öğretisi) nin fonksiyonel bir biçimde işleminin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Alice'in toplumun kendisine karşı olan tavrının değiştiğini veyahut da değişeceğini söylemesi toplumun tecavüz kurbanına karşı önyargısını göstermektedir. Sebold'un anısından alıntılanan aşağıdaki bölüm yazarın toplumun cinselliğe bakışı ve kadının toplumdaki yeri ve önemini de ortaya koyarak aslında ataerkil toplum düzeninin eleştirisini yaptığını gösterir niteliktedir. Ablası Mary'nin erkek arkadaşı evlerine geldiğinde Alice kendini çok kötü hisseder ve ağlar. Sanki gelecekte onu nelerin beklediğini bilir: “ ‘İyi çocuklar’ kelimeleri zihnime girdi. Jonathan'ın [Mary'nin erkek arkadaşı] bana nasıl baktığını gördüm ve şimdi tamamen inandım ki hiçbir iyi çocuk beni hiçbir zaman istemeyecek. Ben tecavüz için kullanılan tüm o korkunç kelimelerdim; değiştim, kanadım, bozuldum, mahvoldum [...] İyi çocuklar tecavüz kurbanlarıyla çıkmazlar” (s. 42). Kendi erkek arkadaşının da olayı duyduktan sonra artık onunla arkadaşlık yapmadığını Sebold anısında aralarında geçen şu konuşmayı aktararak belirtir:

“Biliyorsun değil mi?” diye sordum.

Yüzü ifadesizleşti. “Neyi biliyor muyum?”

“Bana gerçekte ne olduğunu.”

“Kilisede, parkta soyulduğunu söylediler.” [...]

“Bana tecavüz edildi, Tom,” dedim.

Şok oldu.

“İstersen şimdi ayrılabilirsin”, dedim. [...]

“Bilmiyordum, kimse söylemedi bana, çok üzgünüm,” dedi.

³ Viktimoloji (Victimology) Latince ‘victima’, (İngilizcede ‘victim’) kelimesinden türemiş ve ilk kez Benjamin Mendelsohn tarafından kullanılmıştır. Viktimoloji (Victimology) Kriminolojinin (Criminology) bir alt dalı olmakla beraber Kriminoloji suç ve suçluyla ilgilenirken, Viktimolojinin çalışma alanı suç ve mağdurdur. Viktimologların temel amacı mağduriyetin nedenlerini etkili çözümler dahilinde araştırmaktır. Bkz. William G. Doerner ve Steven P. Lab, *Victimology*, (Amsterdam ve Boston: Elsevier, Inc. Anderson Publishing, 2012). s. 11. Türkçede Mağdur Davranış Öğretisi olarak da bilinen Viktimolojinin hedefleri arasında kurbanın sosyal ve psikolojik açıdan yaklaşarak mağduriyet durumunu araştırmak, mağduriyetin kurban üzerindeki etkilerini belirlemek ve kurbanın mağduriyetini en aza indireyecek gerekli koşulların oluşmasına olanak sağlamak sayılabilir. Ayrıca suçu ve kurbanı hukuksal açıdan inceleyerek hukuksal süreçte mağdurun bir kez daha mağdur olmasını önlemek, mağdura gereken psikolojik desteği sağlamak, mağdurun ihtiyaçlarını gidermesinde ve olası korkularını önlemede yardımcı olmak ve mümkün olduğunca mağdurun en kısa sürede eski yaşamına dönmesine yardımcı olmak da Viktimolojinin hedefleri arasındadır. Daha geniş bilgi için bkz. Lorraine Wolhuter, Neil Olley ve David Denham *Victimology: Victimisation and Victims' Rights*. (USA ve Canada: Routledge-Cavendish, 2009).

Bunu söylerken benden geriye doğru çekildi. Duruşu dikleşti [...]

“Şimdi biliyorsun,” dedim. “Benim hakkımdaki düşüncelerini değiştirir mi bu?” [...]

Ne diyebilirdi ki? Tabii ki, onu etkilemiş olmalıydı. Bundan emindim fakat şimdi bildiğim cevabı o zaman almak istemiyordum. Verdiği cevabı istiyordum. “Hayır, tabii ki hayır. Sadece, vauw, ne diyeceğimi bilmiyorum” (s. 44).

Sebold 19 yaşında genç biri olduğu halde, erkek arkadaşlarıyla onun başına gelenleri bildikleri için romantik anlar yaşamanın artık imkânsız olduğunun farkındadır. “Her şey bozulmuştu, hatta bir öpücük bile” derken kendini savaşın ortasında tek başına kalmış gibi hisseder (s. 49).

İnsanların ‘tecavüz’ kelimesi yerine başka kelime veya ifadeler kullandığını Sebold’un ise buna karşı çıkarısına ‘tecavüz’ kelimesini tüm açıklığı ve dolaysızlığıyla eserinde kullandığından bahsetmiştik. İlmli şekildeki kullanımlar tecavüz kelimesini yumuşatıp hafifletirken bir yandan da tecavüz gerçeğinin göz ardı edilmesiyle ilgilidir. Bu da Sebold’un anısında yansıttığı toplumsal bir eleştiridir. Sebold tecavüz vb. olaylarının üstünün kapatılmasına olduğu kadar toplumda hikâyeleştirilmesine ve yazılı ve görsel basında kurbanın stereotipleştirilmesine de karşıdır çünkü bu da aynı derecede tehlikelidir. Sebold İngilizce öğrettiği yıllarda sınıflarda bunlarla ilgili sıkça sorulan “Nasıl olmuş; kim tecavüz etmiş, kime tecavüz edilmiş?” gibi soruların kurbanı basmakalıp hale getirdiğinden yakınlıkla bu tür bir yaklaşımın bizi gerçek yaşamımızda tecavüz tehdidi gerçeğinden uzaklaştırdığı için tehlikeli olduğuna dikkat çekmektedir. Sebold (1989) tecavüzün herkesin başına gelebileceğini de sözlerine eklemektedir:

Stereotipler çekicidir çünkü yarattığımız stereotipe uymadığımızda, kendimizin kurban olmasının mümkün olmadığı sonucuna varırız. Bu ‘bana olmaz’ mentalitesi her sınıftan kadını etkilemektedir. Kadınlar kendini tecavüzden uzak görüyor çünkü insanların büyük bir çoğunluğu hala tecavüze uğrayan kadının kirli, ‘ölse daha iyi’ konumunda, akıllı olmayan veya ‘zaten aranıyor’ olduğuna inanıyor (Hers; Speaking the Unspeakable).

Sebold anısında ikinci sınıfa devam etmek için Syracuse’a döndüğünde aynı şeyin kendisi için geçerli olduğunu görmüştür: “Büyülü bir biçimde hikâye olmuşum, kişi değil; ve hikâyeler bir şekilde hikâye anlatanın sahipliğini ima eder” der (s. 58). Ayrıca Sebold başkalarının tecavüz mağduruna bakışında tecavüzü mü yoksa kişiyi mi gördükleri konusunu da sorunsallaştırarak anısında önemli ve toplumsal bir konuya değinmiştir. Başka bir deyişle olaya maruz kalan kişi sürekli hikâyeleştirilerek kendi kimliğinden çıkarılıp tecavüz mağduru etiketi yapılandırılmakta ki bu da hem kurban açısından son derece katlanılamaz bir tanımlanma durumu hem de toplum açısından tehlikeli bir durumdur.

Soruşturma ve mahkeme sürecinde Sebold'un yanında Tecavüz Kriz Merkezinden bir görevlinin olduğunu biliyoruz. Sebold anısında onun desteğinden söz etmektedir. Bu görevli soruşturma ve mahkeme aşamasında Alice'i sürekli olarak yönlendirmiştir. Böylece Sebold bu tür desteklerin önemini vurgulamıştır. Bu da bize bu tür merkezlerin ve çalışanlarının sayısının artması gerektiği konusunda ipucu vermektedir.

Sebold'un kitabının toplumsal eleştiri boyutu tecavüz mağduru olarak kendisine karşı suçlayıcı yaklaşımların olmasında da ortaya çıkmaktadır. Bir başka deyişle bu tür olaylarda tecavüz eden suçlanacakken tecavüz edilen suçluymuş gibi bir tavır takınılmaktadır. Bunların bir kısmı soruşturma amaçlı, bir kısmı kurbanı iyilik olsun diye söylenmiş olsa da bunlar onu örseleyici yaklaşımlardır.

İnsanların tecavüz kurbanını anlamakta ve yardımcı olmakta güçlük çekmeleri Sebold'un kitabında üzerinde durduğu bir konudur. Kitabını yazma nedenlerinden birisi de kurbanların sesini diğerlerine duyurmaktır. Çünkü Sebold'a göre anlaşılmamak kendi durumunda olduğu gibi tüm kurbanları incitmektedir. Sebold (1989) "Hatta başlangıçta, hayatını genç insanlarla çalışarak geçiren babam bile bana ben istemedikten sonra nasıl tecavüze uğradığımı anlamadığımı itiraf etti" (Hers; Speaking the Unspeakable) diye yazar. Babasının "[tecavüz anında tecavüzcünün] elinde bıçak yokken nasıl tecavüze uğradın" (s. 36) biçimindeki sorusu Sebold'u bir hayli örselemiştir. Fakat Sebold yine de onları suçlayamaz:

Onların hiçbir fikri yoktu çünkü bana o tünelde ne olduğunu – ayrıntıları – onlara söylemedim. Hayal ürünü ve kâbusun dehşetini bir araya getiriyorlar ve kız kardeşlerinin veya çocuklarının gerçeğini oluşturmaya çalışıyorlardı. Tam olarak ne olduğunu ben biliyordum. Fakat bu türden cümleleri sevdiğiniz insanlara söyleyebilir misiniz (s. 37)?

Kızlarına olanlarla başa çıkamayan aile doğal olarak Alice'e destek olamamışlardır. Baba olayı kabullenmekle birlikte ne yapacağını bilememektedir. Annesi ise çok istemesine rağmen hem nasıl yardımcı olacağını bilememekte hem de olayın üstesinden gelecek yapıda bir kadın olmadığından olayın ağırlığı altında ezilmektedir. Alice'in olayı anlatarak rahatlamaya ihtiyacı olduğu durumda annesi onu dinlemeye ve yardımcı olmaya hazır gibidir. Fakat olayın detaylarını dinlemeye tahammül edemez ve Alice'i kendi psikiyatrina götürmeyi önerir ve Alice de bunu kabul eder (ss. 46-47). Alice'in kendinden büyük kız kardeşi de aynı şekilde olayın altında ezildiğinden Alice'e yardım etmek bir yana Alice ona yardımcı olmak zorunda kalır. Mary gözlerinde yaşlarla Alice'e "Nasıl bu kadar güçlü olabiliyorsun bilmiyorum" dediğinde Alice, "Her şey yoluna girecek" (s. 35) diye onu teselli eder.

Üniversiteye tekrar dönüp öğrenimine devam etme noktasında Sebold ve ailesi yine ikilemde kalmıştır. Başka bir üniversite arama girişimleri olmuş fakat Sebold almak istediği

eğitimin ancak Syracuse Üniversitesinde olduğunu bildiği için korkuları olmasına rağmen oraya tekrar dönmüştür. Anısında ailesinin içinde bulunduğu durumu aktarırken “Bir tecavüz mağdurunun anne ve babası olma yükü 1981’in yazında ailemin omuzlarındaydı. Onlar için en büyük, acil ve endişe verici sorun benimle ne yapacakları idi. Nereye gitmeliyim?” (s. 55) ifadelerini kullanmaktadır. Ailesi Immaculate College’a gitmesini önerirse de Sebold, orayı kendisi için bir hapisane gibi görerek “Oraya tek bir nedenle devam ediyor olacaktım: çünkü tecavüze uğramıştım” (s. 55) diyerek Syracuse’a döndüğünü yazar. Ailesi orada alması gereken bir dizi önlem hakkında karara vardıldıktan sonra Sebold’u oraya gönderir. Fakat Syracuse’a dönüşünde Alice Sebold oradaki bazı öğrencilerden sanki dönmemesi gerekiyormuş, “dönmekle yanlış ve anormal bir şey yapmış” gibi tepkiler alır (s. 57). Bu da insanların tecavüz vakalarında ne kadar önyargılı olduklarını ve klişeleşmiş düşünce tarzları olduğunu göstermektedir.

Sebold anı kitabında öğrenciyken birlikte şiir dersi aldığı Maria adlı bir kız öğrencinin tecavüz öyküsüne de değinerek tecavüzün sadece kurbanın tanımadığı insanlar tarafından değil en yakınındaki kişi(ler) tarafından da gerçekleşebileceğine değinerek tecavüz olaylarının ne yazık ki böyle bir toplumsal boyutu olduğuna da işaret etmektedir. Maria kendisini pencereden atarak intihar girişiminde bulunmuş ve hastanede tedavi gördüğü süre içerisinde bir kez de yatağının yanındaki bir elektrik kablosunu kesip içindeki telleri çıkararak ve sıkı bir şekilde bileklerine dolayarak kendini öldürmeye çalışmıştır. Sebold onu hastanede ziyarete gittiğinde Maria’nın kollarını yatağa bağlanmış şekilde bulur (s. 93). Yanında babası ve erkek kardeşleri vardır. Fakat Sebold’a çok da sevecen bir şekilde davranmazlar; yine de Maria ve Alice Sebold’u bir süre yalnız bıraktıklarında Maria babasının ve erkek kardeşlerinin kendisine daha küçükken yıllar boyunca tecavüz ettiklerini ve annesine durumu söylediğinde onunla bu konuda konuşmadığını annesinin “bunları duymak istemediğini” (s. 93) fısıldayarak anlatır. Sebold Maria’nın ellerini tutarak, onun gözlerine bakarak bir bakıma onu anlayarak onun bu gerçekle yüzleşmesini sağlamış, Maria ise ondan aldığı güçle tekrar okuluna dönmüş ve ailesi ile ilişkisini tamamen kesmiştir.

Alice Sebold’un *Lucky* anısının son olarak incelenebilecek toplumsal boyutu, tecavüz olaylarının resmi boyutu ve polisin tutumuyla ilgili olup bunların büyük bir kısmı okuru bilgilendirirken bir kısmı da yaşanan gerçeklerin tecavüz mağdurunu örseleyici nitelikte olduğunu göstermektedir. Dr. Husa ile birlikte Alice’in ilk tedavisini yapan hemşire Alice’in “bu şekilde dövülmüş olmasının onun polislerce daha çok dikkate alınmasını sağlayacağını” (p. 11) söylüyor ki bu da dövülme/darp olayına rastlanmayan tecavüz vakalarının çok da dikkatle incelenmediğini akla getiriyor. Sebold anısında hem soruşturma hem de mahkeme aşamasında kurbanın giyim kuşamına bakılarak diğer insanların mağdura karşı önyargı oluşturduğunu da sezdirmektedir. Sebold’un giyim kuşamının sorgulanması bir yandan kanıt toplama açısından

polisin yapması gereken bir edim olarak görünürken öte yandan da onu suçlayıcı bir durum yaratmaktadır. Sebold tecavüze uğradığı gün dar ve kışkırtıcı şeyler giymediğini aksine “bol ve çekici olmayan” (s. 15) şeyler giydiğini, kıyafetinin bir gömlek, hırka ve pantolondan ibaret olduğunu mahkemede de söylüyor. Bundan başka Sebold tecavüz sonrası polisçe çekilen fotoğrafların da önemli olduğunu vurgulamaktadır. Çünkü bu fotoğraflar mağdurun dövüldüğünü ve üzerinde ne olduğunu ispatlayabiliyor. Sebold da bunu kendi lehine kullanıyor; her ne kadar mağdur olarak bu tür bir sorgulamadan incinmiş de olsa tecavüze uğradığında üzerinde dar ve kışkırtıcı kıyafetler olmadığını bu yolla kanıtlayabiliyor. Hatta mahkeme aşamasında bu ve benzeri önyargılara göre davranıldığını, jüri için giyim kuşamın ve mağdurun haklı da olsa kendini suçlarcasına konuşmasının jüri üzerinde etkili olduğunu belirtmektedir. Sebold'un mahkemede mavi bir etek, kırmızı bir ceket ile beyaz gömlek giyinmiş olması (s. 102) ve gece vakti o parkta yürümekle ne kadar aptallık ettiğini söylemesi (s. 91) insanların önyargılarıyla karar verdiklerini göstermesi açısından yazarın başvurduğu örnekler arasındadır.

Polise verdiği ifadenin aynı terimlerle ve ayrıntılarıyla kayıtlara geçmemiş olması, tecavüz sonrasında Sebold'u inciten başka bir nokta olmuştur. Sebold anısında şöyle yazıyor: “[Sizin yazdığımızdan] daha fazla boğuştuk.” Tüm gördüğüm onun [polisin] yaptığı yanlışları, yazmadığı şeyleri yahut da gerçekte söylenen şeylerin yerine koyduğu kelimeleri. “Bunun çok fazla önemi yok,” dedi. “Sadece olayın özüne ihtiyacımız var” (s. 20). Polisin işini bir an önce bitirme telaşıyla, Alice'e “imzalar imzalamaz eve gidebilirsin” demesi aslında bir genç kız için travmatik olan bir olayın polis tarafından değişik ve çok da önemsenmeyen bir biçimde algılandığını göstermektedir; tabii ki bu mağdur açısından oldukça incitici bir durumdur. Bu konuşmanın öncesinde polis memurunun ona “işimde bakirelerle çalışmaya alışkın değilim” diyerek biraz da Sebold'u ve olayını küçümser bir tarzda yaklaşımı (s. 19) polis de bu konularda eğitim alması gerektiğini, mağdura nasıl yaklaşacağını ve onunla nasıl iletişime geçeceğini önemli olduğunu göstermektedir.

Burada Alice Sebold'un *Lucky* başlıklı anısında vermek istediği iki önemli mesajı yineleyerek çalışmayı sonlandırmak uygun olacaktır: Sebold'un “Sen kendini korumazsan korunmasız kalırsın” (s. 37) ifadesi ile “Tecavüz beni izlemeyecekti” (s. 151) ifadesindeki kararlılığı ile yaşadığı olayın tüm hayatını etkilemesine izin vermemiş olması önemlidir. Günümüzde dünyanın her yerinde şiddet, savaş, acımasızlık ve kötülük kol gezmektedir. Her gün çocuk istismarı, taciz, tecavüz, terör, cinayet, vandalizm gibi çok sayıda şiddet içerikli olay yaşanmaktadır. Buradaki kurbanların sesini duymak bu tür olayları önlemede, hiç değilse sayısını azaltmada önemlidir. Çünkü taciz, tecavüz vb. olayları gerçekten anlamak ve hem kendimizi hem de diğer insanları korumak olaylara önyargılı yaklaşımlarla, basmakalıp görüşlerle değil ancak bu tür olayları gerçekten yaşamış olan mağdurların sesini duyarak,

dolayısıyla onların gerçekte neler yaşadığını bilerek mümkün olabilir. Bu tür şiddet içerikli olayların dışarıdan görüldüğü biçimi ile bireydeki etkileri ve bunların birey tarafından içsel olarak nasıl deneyimlendiği arasında, başka bir deyişle, olayların başkaları tarafından nasıl yorumlandığı ile olayı yaşayan kişinin izlenimleri ve tepkileri arasında büyük farklılıklar olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Sebold'un bir tecavüz kurbanı olarak okuru rahatsız edici denli açık şekilde ifadeler kullanmış olması aslında yazarın travmatik deneyimini yazmadaki amacına ulaşma vasıtası olarak görülebilir. Sebold'un gerçekleri olduğu gibi sansürsüz vermesi okuru rahatsız ederek onda farkındalık yaratma arzusundan kaynaklanmaktadır. O halde Alice Sebold'un, anısını bir tecavüz mağdurunun duyulması ve dikkate alınması gereken, zaman zaman öfkeli, zaman zaman nefret içeren fakat daima son derece açık görüşlü ve kuvvetli sesini duyurmak ve okuru bilinçlendirmek için yazmış olduğunu söylemek yanlış olmaz. Dolayısıyla *Lucky: A Memoir* tecavüz olaylarında bir yandan mağdur cephesinde yaşananları olayın psikolojik boyutuyla ele alırken bir yandan da toplumsal gerçeklere parmak basan, bu tür olaylarda toplum algısı ve reaksiyonunun önemini vurgulayan bir anı olarak değerlendirilebilir. Eser toplumun bu tür olaylar hakkındaki önyargısal görüşlerini eleştirirken bu bağlamda farkındalık da yaratmaktadır. Bundan dolayı denebilir ki, Alice Sebold kendi acı deneyiminden yaklaşık on sekiz yıl sonra yayınladığı *Lucky* adlı kitabında, son derece kişisel bir tür olan anı türüne sosyal bir boyut kazandırarak, tecavüz kurbanı kadının bir de toplum tarafından anlaşılmayarak, suçlanarak ve dışlanarak iki kez kurban olmasının önüne geçmek istemiştir.

Kaynakça

- Cline, Sally and Angier, Carole. (2010). *The Arvon Book of Life Writing: Writing Biography, Autobiography and Memoir*. Great Britain: Methuen Drama.
- Doerner, William G. ve Lab, Steven P. (2012). *Victimology*. Amsterdam ve Boston: Elsevier, Inc. Anderson Publishing.
- Hacht, Anne Marie and Wilson, Greg (2006). *Literary Newsmakers for Students*. Volume I. USA: Thomson Gale.
- Sebold, Alice. (1989). "Hers; Speaking the Unspeakable". *The New York Times*. <http://www.nytimes.com/1989/02/26/magazine/hers-speaking-of-the-unspeakable.html>. Accessed on 25.12.2016.
- Sebold, Alice (2002). "A Conversation with Alice Sebold". *Lucky: A Memoir*. Philadelphia: Little, Brown and Company Inc. pp. 1-10.
- Sebold, Alice. (2002). *Lucky: A Memoir*. Philadelphia: Little, Brown and Company Inc. <http://gen.lib.rus.ec/book/index.php?md5=2727AF6B53D5E42F34221CF9C2EBCB4A>. Accessed on 01.10.2016.
- van der Kolk, Bessel A., ve van der Hart, Onno. (1995). "The Intrusive Past: The Flexibility of Memory and the Engraving of Trauma". *Trauma: Explorations in Memory*. (Ed. Cathy Caruth). Baltimore ve Londra: Johns Hopkins University Press, 158–182.
- Wolhuter, Lorraine, Olley, Neil ve Denham, David. (2009). *Victimology: Victimisation and Victims' Rights*. USA ve Canada: Routledge-Cavendish.